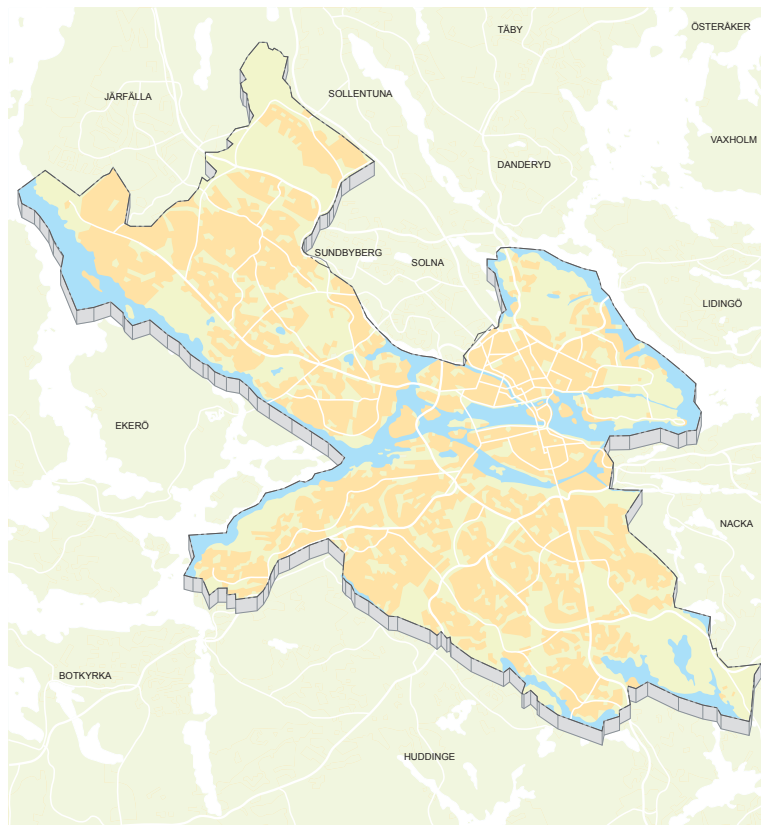

ÄLDREFÖRVALTNINGEN

GRANSKNING AV PROFILBOENDE FÖR ÄLDRE PERSONER MED PSYKISKA FUNKTIONSNEDSÄTTNINGAR 2010

MÄLARBACKEN, BROMMA STADSDELSNÄMND
Äldreomsorgsinspektörer: *Eva Lindgren och Inger Lisslö*

Granskning av profilboende för äldre personer med psykiska funktionsnedsättningar; Mälarbacken vård- och omsorgsboende

Metod

Arbets sättet för stadens äldreomsorgsinspektörer har förändrats på så sätt att granskningen numera sker utifrån olika teman där urvalet av enheter som ska ingå görs över hela staden. Granskning görs i såväl kommunala som entreprenaddrivna enheter, och i verksamheter i privat regi som ingår i avtalet om köp av enstaka platser.

Själva granskningsmetoden har inte förändrats utan består fortfarande av deltagande observationer olika tider på dygnet och veckans alla dagar, intervjuer med chefer, personal, äldre och anhöriga samt bedömning av kvaliteten i den sociala dokumentationen. Äldreomsorgsinspektörerna gör både oanmälda och anmälda besök. Fokus för inspektörernas arbete är att beskriva och bedöma kvaliteten utifrån de äldres perspektiv.

Muntlig återkoppling ges till ledningen för respektive enhet och granskningsresultatet för enheterna redovisas i kortfattade rapporter som lämnas till äldrenämnden, aktuell stadsdelsnämnd samt ledningen för aktuell privat verksamhet. Enhetschefen ifråga har beretts möjlighet att faktakontrollera rapporten som arbetsmaterial. Även fortsättningsvis kommer erfarenheter och slutsatser från granskningen att sammanfattas i äldreomsorgsinspektörernas årsrapport.

Vid denna granskning har inspektörerna använt en granskningsmall där vissa frågor poängbedömts enligt en skala mellan 1 och 4 poäng. Kriterierna redovisas i bilaga så att enheterna kan se vad som krävs för de olika poängnivåerna, och kriterierna kan därmed vara till hjälp i förbättringsarbetet. Vissa frågor låter sig inte så lätt poängbedömas och har därför endast beskrivits i löpande text. Därmed inte sagt att dessa frågor skulle vara mindre viktiga. De olika bedömningsområdena har inte viktats i förhållande till varandra.

Inför granskningen hade inspektörerna för avsikt att ta del av resultatet vid senaste brukarundersökningen för respektive enhet. Tyvärr gick inte dessa uppgifter att få fram eftersom profilboendeenheter av detta slag inte redovisas separat utan ingår i resultatet för hela vård- och omsorgsboendet ifråga.

Bakgrund och organisation

Äldreomsorgsinspektörerna har i maj 2010 granskat profilboendeenheten för äldre med psykiska funktionsnedsättningar som finns på Mälarbackens vård- och omsorgsboende inom Bromma stadsdelsnämnd. Boendet byggdes om 2003 och har totalt 282 lägenheter, förutom profilboendeenheten finns gruppboendeenheter med inriktning mot personer med demenssjukdom, sjukhemsenhet och åtta lägenheter med inriktning mot korttidsvård,

växelvård och avlastning. Profilboendet består av två grupper med vardera nio lägenheter samt gemensamhetsutrymmen. Boendet ligger nära Mälaren i utkanten av Blackeberg. På entréplanet finns förutom profilenheten och en gruppboendeenhet bl.a. ett café, bibliotek, stadsdelens rehabiliteringsteam, syn- hörselinstruktör. Det finns frisör, fotvård och tandläkarmottagning i huset.

På bottenplanet finns tre grupper varav två grupper om vardera nio boende har inriktning mot personer med psykiatrisk funktionsnedsättning. På den tredje gruppen bor i huvudsak personer med demenssjukdom, men även personer med psykiatrisk funktionsnedsättning. Sammantaget på de tre grupperna bor 26 personer, varav 50 procent män och 50 procent kvinnor. Flera personer som beviljats plats och som bor på profilboendet är under 70 år, två personer är under 65 år. Vikten av att anpassa innehållet och ta tillvara de boendes intressen och önskemål när man planerar aktiviteter och innehåll i verksamheten kan inte nog framhållas.

Resultat

Resultatet redovisas huvudsakligen i nedanstående tabell med kortfattade kommentarer som styrker eventuell poäng. Sammanlagd maxpoäng är 28 per enhet. De områden som är markerade med * poängsätts inte.

Ämne/ område	Kommentarer	Poäng
Personal		
Kompetens	Sju personer har undersköterske- eller mentalskötarutbildning, tre personer har vårdbiträdesutbildning. Ett vårdbiträde genomgår undersköterskeutbildning. Tre personal har gått på stadens socialpsykiatriutbildning. Personalen har ingen handledning eller regelbunden tid för reflektion.	3
Bemannning	Enligt enhetschefen finns 10,47 årsarbetare (exklusive nattpersonal), vilket innebär 0,58 årsarbetare per boende. Mellan kl.8.00 – 14.00 arbetar två personer (varav en börjar kl. 07.00) per nio boende, mellan kl.12.00 alternativt kl.13 till 15.00 arbetar tre personal. Från kl. 16.00 – 21.00 arbetar en personal per nio boende. Vissa dagar är personalen ensam redan från kl. 14.00. Kvällstid arbetar fyra personer på våningsplanets samtliga tre grupper, två av dessa arbetar på den röda sidan, som har inriktning mot personer med demenssjukdom. Enheten har särskild personal som städar de gemensamma utrymmen och de boendes lägenheter.	*

Aktiviteter/ dagligt liv	Det planeras och genomförs inte speciellt mycket aktiviteter enligt sjuksköterskan, ”flera av de boende vill inte göra annat än att röka”. En personal berättar att de försöker att gå ut och då oftast under den varmare perioden, de går då till café Sjövillan. Många av de boende mår bra av att göra annat och inte bara vara inaktiva och röka. I genomförandeplanerna framgår att flera boende får möjlighet till samtal eller aktiviteter inne i sin lägenhet. På varje våningsplan finns två aktivitetsombud vilka ansvarar för att ordna bingo, gymnastik och promenader. Den vanligast förekommande aktiviteten är det dagliga eftermiddagskaffet.	3
Utevistelse	Vid granskningstillfället var dörren ut från den blå sidan låst. Personalen uppger att dörren är låst på grund av att en boende är benägen att avvika. I praktiken innebär detta att alla som bor på den sidan är inlåsta utan möjlighet att själva gå ut, eftersom det inte finns kodlås på dörren, utan att först påkalla personalens uppmärksamhet. De personer som behöver hjälp av personalen att gå ut, kan göra det när personalen har tid och möjlighet att följa med.	3
Bemötande	Personalen känner de boendes bakgrund, några har ett gott bemötande, men det varierar mellan arbetspassen och från person till person. Några av personalen hade svårt att hantera de boendes tjat. Samtalen mellan boende och personal var emellanåt korthuggna och bemötandet kan upplevas som opersonligt. Gott bemötande kännetecknas av bl.a. att ha ett bra individuellt och pedagogiskt sätt att bemöta den enskilde. Ledord som respektfullt, hänsynsfullt, lyhört och flexibelt arbetssätt kännetecknar bemötandet. Detta kännetecknade inte personalens arbetssätt.	2
Brukar- inflytande	På Mälarbacken finns ett förtroenderåd, men ingen representant från profilboendet ingår i det. I förtroenderådet ska det enligt stadsdelens riktlinjer, förutom verksamhetschef, ingå representanter från bl. a. hyresvärd, äldre och eller deras närstående samt representanter från PRO och SPF.	*
Lokalernas utformning		
Den egna bostaden	Alla lägenheter har fullgod standard, samtliga har stort hygienutrymme och är utrustade med trinettkök. Namnskyltar finns uppsatta på respektive boendes lägenhetsdörr och de som klarar att hantera en lägenhetsnyckel har egen nyckel.	4

Gemensamma utrymmen	På Mälarbacken finns café, bibliotek, hår- fotvård och i omgivningen finns även ett strandcafé dit flera av de boende på blå och grön sida går. Dörren till blå sida var låst och det fanns inte möjlighet för de äldre att själva gå ut utan att först påkalla personalens uppmärksamhet. På blå sida var matsalen stor och gav ett ödsligt intryck. I anslutning till matsalen finns en stor inglasad balkong. På grön sida är tv- rummet möblerat med två mindre sittgrupper. I matrumsdelen är den stora värmeugnen uppställd vilket förstärker intrycket av institution. Dörren till köket är låst och de boende tillåts inte vara där. Orsaken till detta uppges vara av hygieniska skäl och för att hindra boende att ta knivar ur lådorna.	*
Mat och måltider		
Måltids-situation och miljö	Frukost dukas på rullvagn och de flesta tar sin frukost själv direkt från vagnen. På vagnen finns fil, flingor, juice och färdigbredda smörgåsar och te eller kaffe. Maten till övriga måltider kommer dagligen kyld från Sodexo och tillagas i ett av gemensamhetsutrymmena i en särskild värmeugn. Tre dagar i veckan lagar personalen en förrätt till middagsmålet, det är oftast en lättare rätt som sill, eller en bit paj. Personalen har delat upp ansvaret för tillredningen av maten mellan grupperna. När maten är varm delas den upp mellan de tre grupperna på vagnar. Samtlig mat värms i plasttråg. Kostombuden på grupperna är de som väljer vilken mat som skall beställas. På detta sätt har den äldre ingen påverkansmöjlighet över matbeställningen. Personalen lägger upp maten på tallrik som de boende hämtar vid matvagnen, det är ingen som frågar hur mycket var och en vill ha av det som serveras. Personalen håller upp dryck direkt i glaset utan att fråga om vad var och en önskade att dricka.	2
Måltids-uppehåll	Frukost serveras mellan kl 7.30 – 9.00 ibland tidigare. Lunchen serveras kl.12.00 och middag cirka kl. 16.30, eftermiddagskaffe 13.30 och kvällsmål kl.18.30. Kvällsmålet består oftast av smörgås och någon dryck. Nattpersonalen ger de boende som önskar en smörgås och eller näringsdryck innan de går och lägger sig för natten eller om de önskar något under natten.	*

Egenkontroll för mathan - teringen	Personalen kontrollerar att den tillredda maten är tillräckligt varm och dokumenterar på särskild blankett. Det finns rutiner för hur avvikelser skall hanteras vid matleveranser.	*
Social doku- mentation	Hälften av genomförandeplanerna var inte aktuella och flera av dem var torftiga och gav inte tillräcklig information om vilka insatser som ska ges eller hur dessa ska utföras. Journalanteckningarna var relativt torftiga och sporadiskt förekommande. I den andra hälften av genomförandeplanerna var insatserna väl beskrivna. Den löpande dokumentationen hade relevant innehåll och fördes regelbundet. All personal, även timanställda, har tillgång till att dokumentera i ParaSol.	3
Synpunkter och klagomål	Enheten använder sig av stadsdelens rutiner för hantering av synpunkter och klagomål. De synpunkter som kommer in redovisas och sammanställs 2ggr/år. Det är dock inte ofta klagomål lämnas.	*
Lex Sarah	Enligt enhetschefen har ingen lex. Sarah gjorts, någonsin. Enhetschefen informerar om anmälningsskyldigheten årligen vid ett APT-möte. Personalen uppger att de årligen i samband med att de ska förnya sin delegation får information om lex. Sarah. Den tillfrågade personalen har kännedom om anmälningsskyldigheten och vilka rutiner enheten har.	*

Kriterier för poängsättning

Personalens kompetens

- 4 poäng All personal har grundutbildning som vårdbiträde eller undersköterska, samt att all personal har vidareutbildning inom området, samt minst 1 års erfarenhet av arbete inom området.
Regelbunden handledning eller tid för reflektion är inlagd i arbetet.
- 3 poäng Absoluta merparten av personalen, minst 80 %, har grundutbildning som vårdbiträde/undersköterska och viss erfarenhet inom området, samt att minst 50 % har vidareutbildning för området man arbetar inom.
- 2 poäng Merparten av personalen, 50-79%, har grundutbildning som vårdbiträde eller undersköterska.
- 1 poäng Mindre än 50 % av personalen har grundutbildning/erfarenhet som vårdbiträde eller undersköterska.

Aktiviteter/dagligt liv

- 4 poäng Såväl gruppaktiviteter som enskilda aktiviteter planeras och genomförs. Det dokumenteras att det genomförs och vilka som deltagit. Alla boende erbjuds enskilda aktiviteter, och kan påverka vad, hur, när. Gemensamma och individuella aktiviteter är av olika slag genomförs så att alla ska ha chans att få sina intressen tillgodosedda.
Det är beskrivet i genomförandeplanen hur den enskilde vill ha det.
Flera aktiviteter per vecka erbjuds, både i grupp och individuellt.
Den allmänna känslan är trivsel och att det händer saker, det är inte långtråkigt.
- 3 poäng Regelbundna planerade gruppaktiviteter, minst en varje vecka. Merparten av de boende erbjuds någon individuell aktivitet varje vecka. Personalen tar reda på vad de boende önskar.
- 2 poäng Någon gruppaktivitet då och då. Enstaka individuella aktiviteter. Personalen styr.
- 1 poäng Någon enstaka aktivitet genomförs sporadiskt. Den allmänna känslan är att det är långtråkigt och händelselöst.

Utevistelse

- 4 poäng De boende som inte behöver stöd av personalen kan komma och gå som de vill.
De som behöver stöd får komma ut så ofta de vill. Personalen tar reda på hur de boende vill ha det och erbjuder utevistelse. Det finns beskrivet i genomförandeplanen för var och en hur behovet ska tillgodoses. Utevistelse prioriteras och blir av.
- 3 poäng De som inte behöver stöd kan själva gå ut när de vill. För övriga finns en viss planering som oftast hålls, men inte fullt ut.
- 2 poäng Det finns vissa hinder även för dem som kan/skulle kunna gå ut utan stöd av personalen. Övriga kommer sällan ut, personalen erbjuder någon gång ibland.
- 1 poäng Det finns ingen planering för hur behov av utevistelse ska tillgodoses. Det dokumenteras inte i vare sig genomförandeplan eller löpande om och när de boende kommer ut. Det är svårt, eller omöjligt, att själv ta sig ut när man vill. Utevistelse är inget som prioriteras.

Bemötande

- 4 poäng Personalen känner de boendes bakgrund väl och har ett bra individuellt och pedagogiskt sätt att bemöta den enskilde. Gäller samtlig personal. Ledord som respektfullt, hänsynsfullt, lyhört och flexibelt kännetecknar bemötandet.
- 3 poäng Personalen känner de boendes bakgrund och har mestadels ett bra individuellt pedagogiskt arbetssätt men det varierar mellan arbetspassen och från personal till personal. Man lever inte helt upp till ovanstående ledord.
- 2 poäng Bättre än 1 men inte så bra som 3.
- 1 poäng Överlag okunnigt och okänsligt bemötande utan respekt för de boende. Institutionskänsla.

Den egna bostaden

- I fullvärdig boendestandard ingår egen köksdel, av trinett typ, och eget hygienutrymme.
- 4 poäng Fullvärdig boendestandard. Hygienutrymmet är tillräckligt stort för att rymma hjälpmedel och ev. dubbelbemanning. Nyckel till lägenheten, namnskylt på dörren.
 - 3 poäng Fullvärdig boendestandard men något av övriga kriterier ovan saknas
 - 2 poäng Saknar köksdel eller delar hygienutrymme med någon
 - 1 poäng Saknar köksdel och delar hygienutrymme med någon

Måltidssituation och - miljö

- 4 poäng -De boende väljer själva om de vill äta gemensamt eller i lägenheten.
-De boende ges möjlighet att själva välja mellan de maträtter som erbjuds, samt vad de vill dricka till maten.
-Vid gemensam måltid är borden trevligt dukade och det finns tillbehör, ex smör och bröd, lingon, senap, salt och peppar, dryck, sallad framdukade.
-Maten läggs upp i karotter och ställs fram på borden.
-Personal sitter med vid borden under måltiden.
-De boende får själva välja vad de vill ha och hur mycket av det som serveras.
-Det är lugnt och trevligt och de boende får stöd och hjälp med det de inte själva klarar på ett värdigt sätt.
-Personalen dukar inte av och börjar med disken innan alla ätit färdigt.
- 3 poäng Minst 6 av ovanstående punkter är uppfyllda.
- 2 poäng 3-5 av ovanstående punkter är uppfyllda.
- 1 poäng 0-2 av ovanstående punkter är uppfyllda.

Social dokumentation

- 4 poäng Alla boende har en aktuell genomförandeplan som på ett bra sätt beskriver den enskildes behov och önskemål samt hur och när hjälpinsatser ska ges. Planen är undertecknad av den äldre själv eller företrädare. Det finns löpande dokumentation som ger en bild av varje boendes situation över tid. Dokumentationen förvaras på ett säkert sätt och det är ordning och reda i akterna.
- 3 poäng För absoluta merparten av de boende uppfylls ovanstående. Säker förvaring är ett krav.
- 2 poäng För de flesta finns en genomförandeplan som är någotsånär. För de flesta finns löpande social dokumentation. Säker förvaring är ett krav.
- 1 poäng Uppfyller inte alls grundläggande krav enligt lagstiftning och stadens riktlinjer.